

RAPORT EWALUACYJNY: 2013/2014

**SZKOŁA PODSTAWOWA NR 10
W BĘDZINIE (ul. Sportowa 2)**

***RESPEKTOWANIE NORM SPOŁECZNYCH
W SZKOLE***

SPIS TREŚCI:

I.	WSTĘP	3
	1. Podstawowe dane	
	2. Cele i zakres ewaluacji wewnętrznej	
II.	ANALIZA	5
III.	MOCNE I SŁABE STRONY	20
IV.	WNIOSKI I REKOMENDACJE	11

I. WSTĘP

1. Podstawowe dane

Osoby prowadzące badanie:

Joanna Skwara, Karolina Siwy, Marta Kubiesa, Jadwiga Konewecka.

Narzędzia wykorzystane w badaniu:

- Ankieta – nauczyciele, rodzice, uczniowie, pracownicy szkoły;
- Wywiady - dyrektor szkoły, pedagog szkolny, opiekun samorządu szkolnego, przedstawiciel samorządu szkolnego;
- Analizy dokumentów – dokumentacja pedagoga szkolnego, teczki wychowawców;
- Arkusz obserwacji wybranego zespołu klasowego.

Grupa badawcza:

- Losowo wybrani nauczyciele;
- Losowo wybrane klasy;
- Rodzice wybranych do ankietowania klas;
- Opiekun samorządu uczniowskiego;
- Dyrektor szkoły;
- Przedstawiciele samorządu uczniowskiego;
- Pedagog szkolny.

Koordynator: Joanna Skwara

Terminy przeprowadzenia czynności ewaluacyjnych:

- Określenie przedmiotu ewaluacji, kryteriów, pytań kluczowych, wskazania metod i próby badawczej- do 30.09.2013r.;
- Opracowywanie metod badawczych- 30.09.-22.12.2013 r.
- Przebieg ewaluacji, zbieranie informacji- 01.01.-31.03.2014 r.
- Analiza zebranych informacji, przygotowanie wykresów - 01.04.-20.05.2014 r.
- Opracowanie wniosków, ustalenie rekomendacji - 20.05.-30.05.2014 r.
- Przygotowanie raportu - do 17.06.2014 r.

2. Cele i zakres ewaluacji wewnętrznej

Cele ewaluacji wewnętrznej

- Sprawdzenie działań zmierzającej do ukształtowania wśród uczniów prawidłowych postaw społecznych w tym wyeliminowania zachowań agresywnych;
- pozyskiwanie informacji na temat poczucia bezpieczeństwa w szkole wśród uczniów .

Dokonanie wyboru wskaźników w oparciu o:

- Zadania wynikające z programu rozwoju szkoły;
- Diagnozę przeprowadzoną wśród nauczycieli;

Pytania kluczowe:

- Czy uczniowie przejawiają zachowania odbiegające od przyjętych zasad postępowania?
- Czy uczniowie wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje?
- Czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?
- Jakich zachowań dotyczy identyfikowane przez uczniów zagrożenie?
- Jakie jest źródło tych zachowań?
- Jakie działania wychowawcze, mające na celu eliminowanie zagrożeń, zrealizowano w szkole?
- Jakie działania podejmuje samorząd uczniowski?
- Czy uczniowie aktywnie uczestniczą w przedsięwzięciach samorządu uczniowskiego?
- W jaki sposób uczniowie zostają zapoznawani z zapisami prawa wewnątrzszkolnego dotyczącymi norm społecznych?

Kryteria ewaluacji:

- Działania szkoły zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne.
- Relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu.
- Uczniowie współpracują ze sobą w realizacji przedsięwzięć będących wynikiem działań samorządu uczniowskiego.
- Zasady postępowania i współżycia w szkole są uzgodnione i przestrzegane przez uczniów, pracowników szkoły i rodziców.
- Normy społeczne obowiązujące w szkole oraz konsekwencje ich nieprzestrzegania zostały opisane w statucie szkoły.
- W szkole wspólnie z uczniami i rodzicami analizuje się podejmowane działania wychowawcze, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.
- Uczniowie zostają zapoznawani z zapisami prawa wewnątrzszkolnego dotyczącymi norm społecznych i wiedzą jakich zachowań się od nich oczekuje.
- W szkole ocenia się skuteczność podejmowanych działań wychowawczych oraz w miarę potrzeb modyfikuje się je.
- Uczniowie naszej szkoły respektują normy społeczne, prezentując właściwe zachowania w różnych sytuacjach. (co najmniej 60% populacji).

Metody i materiały:

Dobór próby badawczej został dokonany w oparciu o założenia zawarte w procedurze wewnętrznego mierzenia, jakości pracy szkoły opracowanej przez zespół do spraw ewaluacji szkoły.

W trakcie badań przeprowadzono:

- Ankiety: ankiety objęto 12 nauczycieli z 29 zatrudnionych stanowi to 41% ogółu, 6 pracowników szkoły z zatrudnionych, 156 uczniów co stanowi 47% ogółu uczniów przeprowadzono również ankietę wśród rodziców ankietowanych klas, ankietę wypełniło 103 rodziców na 155 objętych ankietyowaniem co stanowi 66,5% rodziców wytypowanych do ankietyowania.

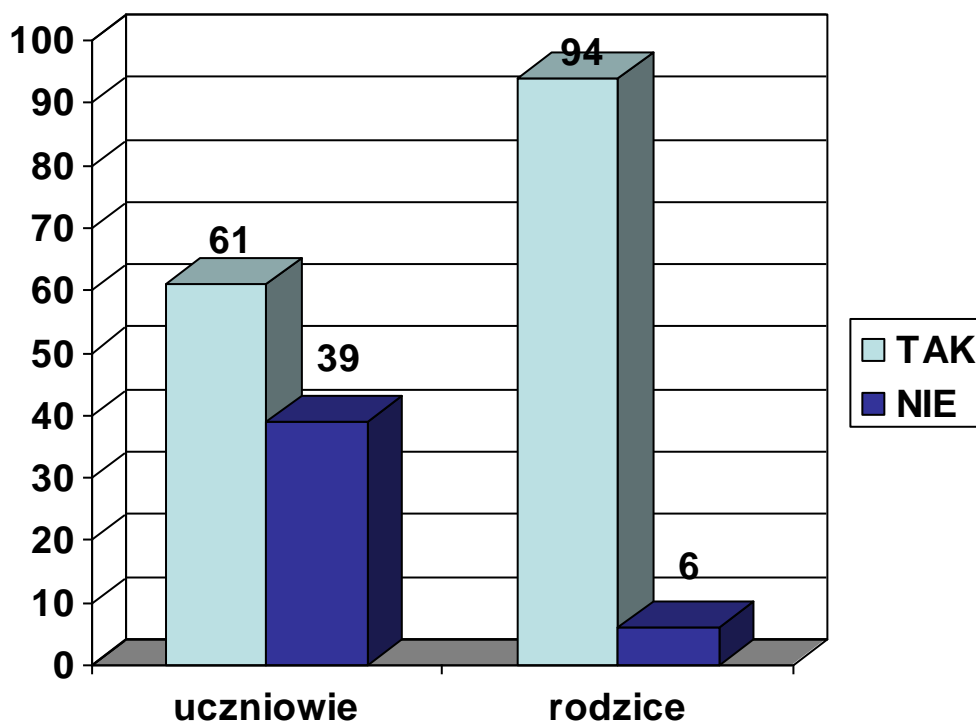
- Wywiady: z dyrektorem szkoły, opiekunem samorządu szkolnego, przedstawicielami samorządu uczniowskiego, pedagogiem szkolnym, wychowawcami wybranych losowo klas.
- Analizę dokumentacji szkolnej: dokumentacja pedagoga szkolnego, wychowawców klasowych, opiekuna samorządu szkolnego, Statut Szkoły.

ANALIZA

1. Działania szkoły zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne.

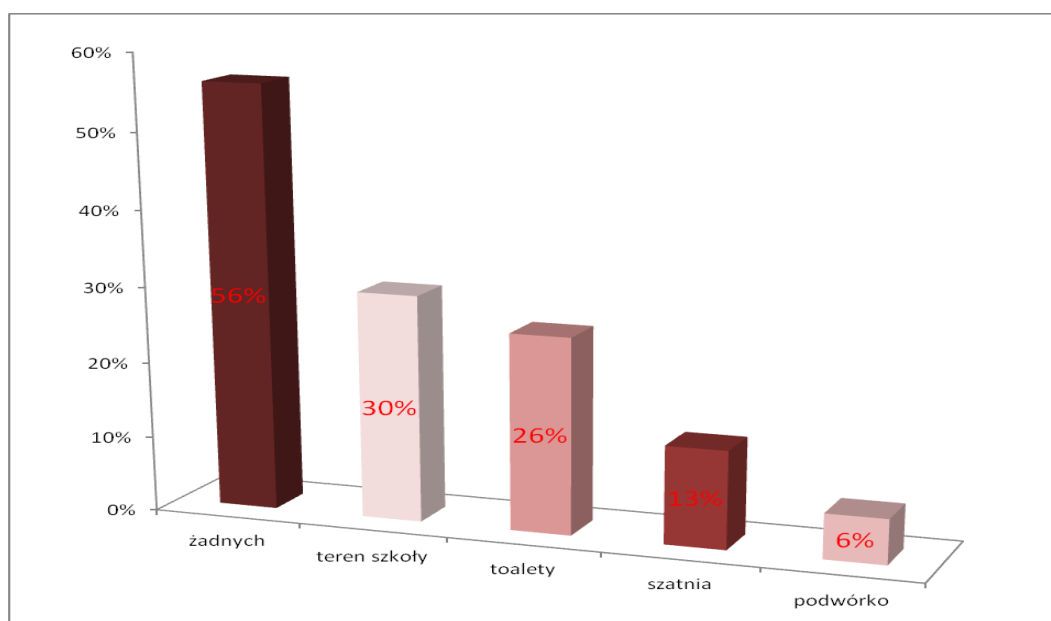
Ankietowani uczniowie i ich rodzice na pytanie dotyczące poczucia bezpieczeństwa w szkole odpowiedzieli w następujący sposób: 61% badanych uczniów czuje się w szkole bezpiecznie natomiast 39% stwierdza, że szkoła nie jest bezpiecznym miejscem dla ucznia. Rodzice mieli nieco odmienne zdanie, 94 % z nich stwierdziło, że ich dzieci czują się bezpiecznie w szkole, a jedynie 6% rodziców twierdzi, że ich dzieci nie czują się bezpiecznie w szkole.

Wykres 1. Czy w swojej szkole czujesz się (Pana/Pani dziecko czuje się) bezpiecznie?

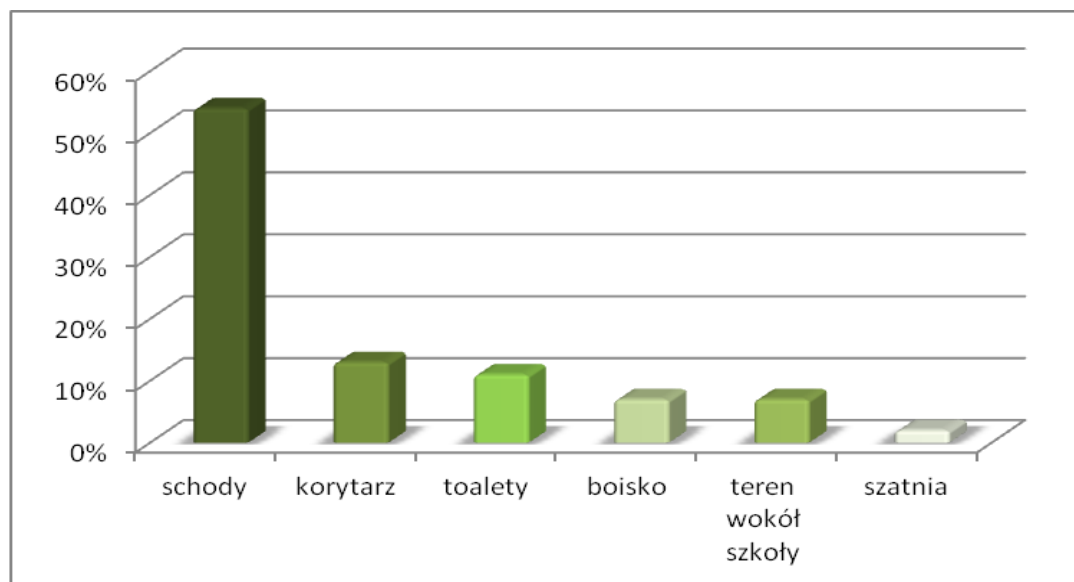
Z poczuciem bezpieczeństwa związane są miejsca, w których uczeń może się czuć zagrożony. Na pytanie: Którego miejsca w szkole unikasz? 57% badanych uczniów z klas IV-VI odpowiedziało, że żadnych miejsc w szkole nie unikają, 26% - toalet, 13% szatni a 6% unika przebywania na podwórku szkolnym.

Wykres 2. Których miejsc w szkole unikasz? (uczniowie klas IV-VI)

Uczniowie klas trzecich najczęściej unikają przebywania na schodach 54%, ponieważ boją się popchnięcia przez rówieśników lub uczniów starszych. 13% objętych badaniem uczniów klas młodszych stwierdziło, że unika korytarzy szkolnych, 12% toalet, 7% boiska terenu wokół szkoły a 2% respondentów unika szatni.

Wykres 3. Których miejsc w szkole unikasz? (uczniowie klas III)

Według dyrektora szkoły najczęstsze problemy z zakresu bezpieczeństwa uczniów w szkole to agresja słowna, wyśmiewanie, poniżanie, bieganie na przerwach. Szczególnie obserwuje się w ostatnich latach wzrost agresji słownej, przyczyny to przede wszystkim coraz więcej czasu spędzanego przed komputerem i telewizorem, brak rozmów rodziców z dziećmi. Podobną opinię wyraził pedagog szkolny, który wskazał również, że problemy te związane są także ze środowiskiem z jakiego pochodzi większość uczniów uczęszczających do szkoły, często pojawia się w rodzinie ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm i inne problemy rodzinne. Szkoła chcąc

zminimalizować tego typu sytuacje prowadzi liczne działania zmierzające do zapewnienia uczniom bezpieczeństwa.

Działania te prowadzone są trójtorowo, do najważniejszych według dyrektora i pedagoga szkolnego należą:

a) w stosunku do uczniów: apele, „karne poniedziałki” czyli zostawanie uczniów sprawiających problemy na dodatkowe zajęcia najczęściej z pedagogiem szkolnym ale także z innymi nauczycielami, minusowe punkty z zachowania, rozmowy dyscyplinujące z pedagogiem, z policjantami, współpraca z kuratorami sądowymi i społecznym, kierowanie uczniów do instytucji wspierających takich jak świetlice środowiskowe, OWDiR,

b) względem pracowników szkoły: wzmożone dyżury na przerwach, ustalenie godzin konsultacji nauczycielskich czyli czasu, kiedy nauczyciele są dostępni dla rodziców chcących z nimi porozmawiać lub dla tych rodziców, którzy byli wezwani do szkoły w sprawie swojego dziecka,

c) adresowane do rodziców to przede wszystkim rozmowy z rodzicami na temat zachowania dziecka, pogadanki, konsultacje indywidualne z pedagogiem, kierowanie rodziców do specjalistów, którzy zajmują się problemami zachowania dzieci – diagnozowaniem, wizyty domowe, współpraca z Mop-sem, Sądem Rodzinnym.

Ankietowani nauczyciele na pytanie: „Jakie działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa w naszej szkole?” Najczęściej wskazywali, dyżury nauczycieli (6 odpowiedzi na 12 ankietowanych nauczycieli), szkolny system oceniania (5), regulaminy np. sal lekcyjnych (4), kontrakty klasowe (3), pogadanki i upomnienia (3), zajęcia pozalekcyjne dla uczniów sprawiających trudności (3) oraz apele (3). Według nich najslabiej funkcjonują i wymagają modyfikacji: regulamin zachowań na przerwach (3 odpowiedzi) i punktowe ocenianie uczniów (2).

Szczególnie negatywne zachowania uczniów, które wymagają modyfikacji w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej to według nauczycieli: agresja słowna, fizyczna, bójki, zastraszanie i wulgaryzmy.

Na pytanie: Czy zgłaszała Pani/Pan propozycje rozwiązań mających na celu podniesienie jakości pracy szkoły w zakresie bezpieczeństwa? Jak te propozycje?

33% ankietowanych nauczycieli odpowiedziało, że zgłaszało propozycje a 58%, że nie. Najczęstsze propozycje to konsekwentne przestrzeganie WSO, apele cotygodniowe, pkt. ujemne.

Według wychowawców klas niewielki odsetek uczniów w poszczególnych klasach sprawia większe problemy wychowawcze takie jak wagary, zastraszanie, bójki wśród chłopców i niewerbalna agresja wśród dziewcząt. Grupa ta to przede wszystkim uczniowie o trudnej sytuacji rodzinnej. Wychowawcy podejmują liczne działania by zminimalizować tego typu sytuacje są to między innymi rozmowy z uczniami, zorganizowanie rozmowy z pedagogiem szkolnym, pogadanki dla całej klasy na temat zachowań agresywnych oraz przeciwdziałaniu przemocy, rozmowy z rodzicami i opiekunami uczniów, powiadomienie kuratora o zachowaniach agresywnych, zbieranie pisemnej dokumentacji na temat zachowań agresywnych w celu ewentualnego skierowania sprawy na drogę sądową, systematyczne powiadomienie dyrekcji szkoły o agresywnych zachowaniach uczniów, powiadomienie rodziców uczniów poszkodowanych podczas bójek, lub zastraszanych, systematyczne rozmowy z uczniami na temat konieczności zgłaszania każdej sytuacji, w której są poszkodowani lub zastraszani.

Ankietowani uczniowie znają metody i działania prowadzone przez szkołę w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa uczniów. Jako najważniejsze wymieniają: dyżury nauczycieli (71 odpowiedzi), rozmowy na godzinach

wychowawczych (49), stosowane kary, nagany (48),), rozmowy z pedagogiem (45), zajęcia organizowane przez pedagoga (30), spotkania z policjantami (23).

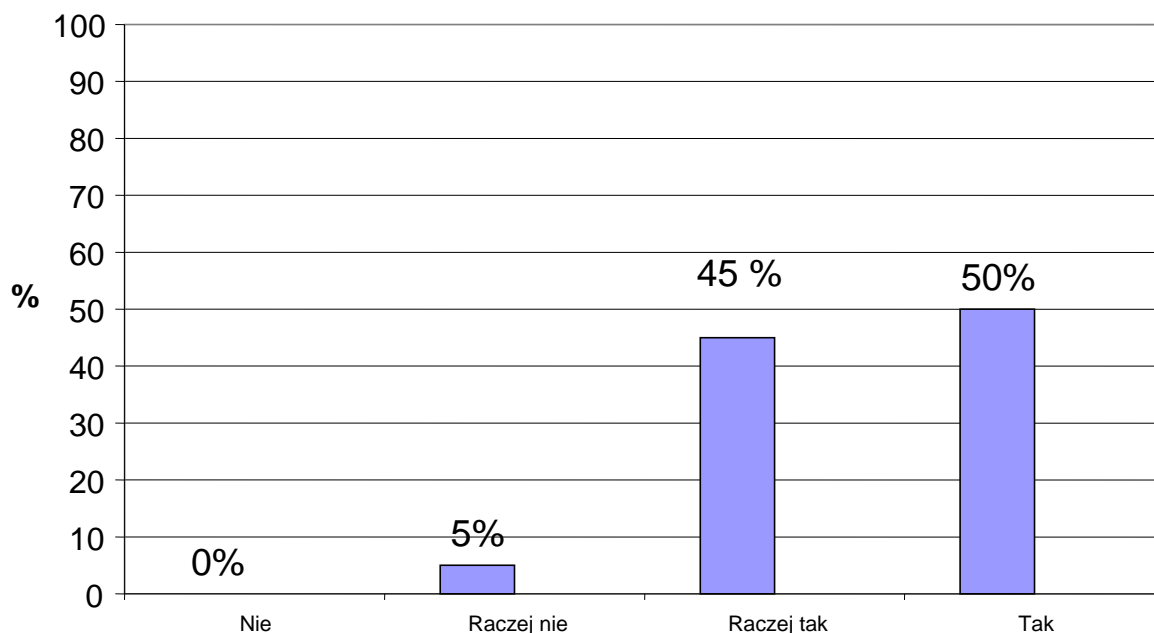
Według pracowników szkoły poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej wzrasta poprzez rozmowy uczniów z dyrektorem szkoły, pedagogiem szkolnym, organizowanie wspólnych zajęć, zwiększenie monitoringu, częste apele.

2. Relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu.

Według pedagoga szkolnego większość nauczycieli okazuje uczniom wiele wsparcia i uwagi. Uczniowie szanują tych nauczycieli, a także tych którzy w swoich działaniach są konsekwentni. Pedagog ocenia swoje relacje z rodzicami jako raczej dobre. Nawet jeśli rodzic przychodzi zdenerwowany, pedagog stara się uspokoić rodzica, wysłuchuje jego zdania i tłumaczy działania szkoły.

50% objętych ankietowaniem rodziców zdecydowanie uważa, że wychowawcy i nauczyciele chętnie pomagają uczniom w rozwiązywaniu ich problemów, 45% przychyliła się do stwierdzenia, że raczej tak a 5% że raczej nie.

Wykres 4. Czy wychowawcy i nauczyciele chętnie pomagają uczniom w rozwiązywaniu ich problemów?

Uczniowie największym zaufaniem darzą swoich wychowawców i do nich najczęściej zwracają się w potrzebie, podło 59 takich odpowiedzi wśród respondentów, 31 odpowiedzi wykazało, że uczniowie jak są świadkiem niebezpiecznego zachowania to zwracają się do nauczyciela, 27 – rodziców, 24 – pedagoga, 19 – dyrektora, 15- nikogo nie informują.

Przedstawiciele samorządu uczniowskiego udzielając wywiadu stwierdzili, że nauczyciele pomagają im pokonywać trudności poprzez tłumaczenie, dawanie różnych wskazówek, wsparcie. Najbardziej wśród nauczycieli przeszkadza uczniom to, że dużo zadają i wymagają oraz że są nerwowi.

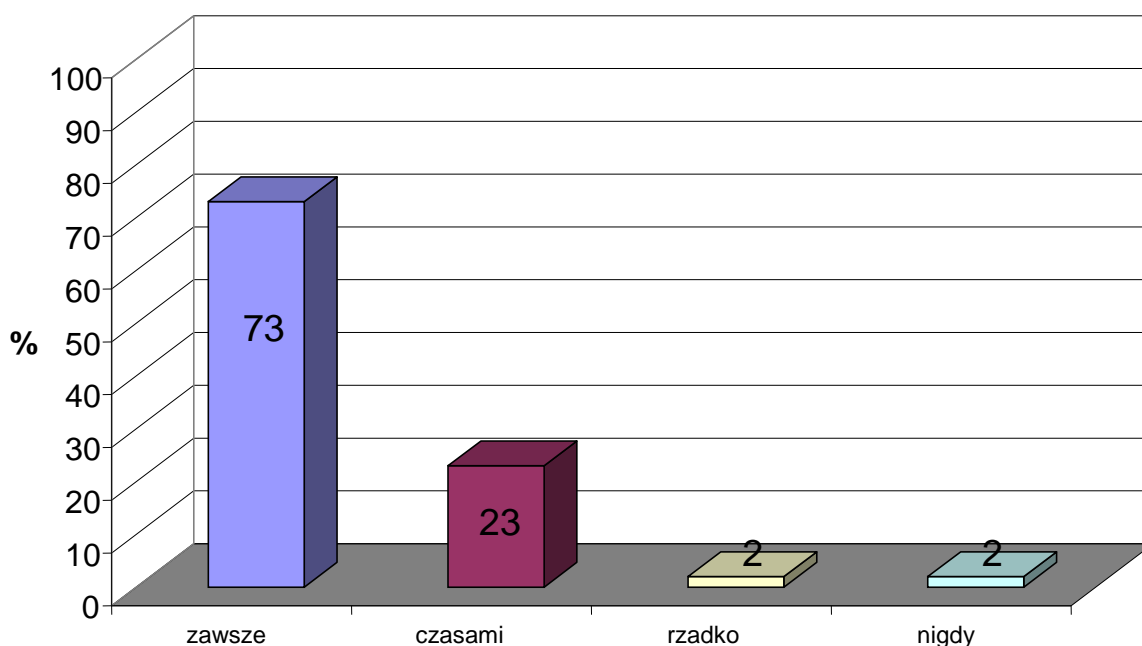
Według dyrektora szkoły między pracownikami placówki panują dobre relacje, dobry przepływ informacji, pracownicy wzajemnie wspierają się podczas

podejmowanych działań. Te relacje są są dobrym wzorcem do naśladowania, jednomyślność i konsekwencja dobrze wpływają na przestrzeganie norm przez uczniów.

Wychowawcy cenią sobie współpracę z pedagogiem szkolnym, który udziela im wsparcia. Przeprowadza pogadanki w klasie na temat zapobieganiu agresji, rozmowy z uczniami agresywnymi i poszkodowanymi, za każdym razem gdy zaistnieje taka sytuacja. Pomaga w kontaktowaniu się z kuratorami uczniów, uczestniczy w razie konieczności w rozmowach z rodzicami. Wspiera profesjonalną wiedzą w zakresie prawnym i wychowawczym dotyczącą trudnych sytuacji wychowawczych w klasie.

Ankietowani rodzice twierdzą, że dzieci chętnie chodzą do szkoły, tak uważa 73% respondentów, 23% uważa, że ich dzieci czasami chętnie chodzą do szkoły, a po 2% twierdzi, że rzadko i nigdy.

Wykres 5. Czy Państwa dziecko chętnie chodzi do szkoły?

Rodzice zapytani czy zgłaszali problemy o złych zachowaniach, których świadkiem było ich dziecko, dyrektorowi szkoły lub wychowawcy odpowiedzieli: że tak i sytuacja się poprawiła(16%), nie, gdyż uważam, że nie jest to problem (12%), tak, ale to nie pomogło 11%. Natomiast 64% ankietowanych stwierdziło, że nie, bo nie było takiej sytuacji. Na pytanie: Czy dziecko chętnie dzieli się różnymi spostrzeżeniami dotyczącymi jego pobytu w szkole? Rodzice odpowiedzieli w następujący sposób:

- a) tak, chętnie z własnej inicjatywy opowiada o wszystkim - 62%
- b) tak, ale tylko wtedy, gdy go o to proszę - 27%
- c) tak, ale robi to niechętnie - 9%
- d) nigdy nie opowiada o szkole - 2%

Wychowawcy w trakcie udzielanego wywiadu w większości ocenili wpływ swoich działań na zachowanie uczniów, sprawiających kłopoty wychowawcze na 3 i 4 w skali od 1 do 5. Uważają, że ich wychowankowie raczej podejmują dialog z nimi, w większości starają się zrozumieć problem i współpracują także z pedagogiem. Relacje z rodzicami wychowawcy ocenili także w większości na 3 i 4 w skali 1 do 5.

Frekwencja na zebraniach z rodzicami jest średnia, najwyższa w klasach nauczania zintegrowanego. Jednak w razie problemów wychowawczych z ich dziećmi rodzice natychmiast, na prośbę wychowawcy, przychodzą do szkoły, są w stałym kontakcie, próbują rozwiązać problem wspólnie z wychowawcą i pedagogiem.

3. Uczniowie współpracują ze sobą w realizacji przedsięwzięć będących wynikiem działań samorządu uczniowskiego.

Wszyscy uczniowie szkoły tworzą Samorząd Uczniowski, który może przedstawiać Radzie Rodziców, Radzie Pedagogicznej oraz dyrektorowi szkoły, wnioski i opinie we wszystkich sprawach szkoły, w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw uczniów, takich jak: prawo do zapoznania się z programem nauczania, z jego treścią, celami stawianymi wymaganiami; prawo do jawnej i obiektywnej oceny postępów w nauce i zachowaniu; prawo do organizacji życia szkolnego, umożliwiającego zachowanie właściwych proporcji między wysiłkiem szkolnym, a możliwością rozwijania i zaspakajania własnych zainteresowań; prawo do redagowania i wydawania gazety szkolnej; prawo organizowania działalności kulturalnej, oświatowej i sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi możliwościami organizacyjnymi, w porozumieniu z dyrektorem szkoły; prawo wyboru nauczyciela pełniącego rolę opiekuna samorządu. Zasady wybierania i działania samorządu określa regulamin uchwalony przez ogół uczniów w głosowaniu równym, tajnym i powszechnym. Głosowanie odbywa się corocznie w miesiącu wrześniu.

Przedstawiciele samorządu uczniowskiego uważają, że mają wpływ tylko na niektóre aspekty życia szkolnego, najczęściej są to sprawy dotyczące organizowania zabaw szkolnych, konkursów związanych z różnego rodzaju świętami np. Dzień Wiosny, Mikołajki itp. Niektóre pomysły uczniowskie wprowadzane są w życie np. brak zadawania prac domowych jako nagroda dla zwycięzców ogłaszanych konkursów, spędzanie długich przerw na dworze. Uczniowie szkoły wspierają działania samorządu uczestnicząc aktywnie w różnego rodzaju konkursach, przygotowując swoje klasy, stroje. Gorzej jest z uczestnictwem na zabawach szkolnych, największa frekwencja jest wśród uczniów nauczania zintegrowanego a niska wśród uczniów klas starszych.

Zebrania samorządu uczniowskiego odbywają się w miarę potrzeb. Opiekun samorządu uważa, że przedstawiciele samorządu uczniowskiego wykazują się licznymi inicjatywami np. organizacja konkursów, obchody uroczystości szkolnych, wspieranie swoich kolegów w działaniach charytatywnych.

4. Zasady postępowania i współzycia w szkole są uzgodnione i przestrzegane przez uczniów, pracowników szkoły i rodziców.

Rodzice i nauczyciele współdziałają ze sobą w sprawach związanych z zasadami postępowania i współzycia w szkole. Współpraca z rodzicami w zakresie działalności wychowawczej szkoły opiera się na: zapoznaniu rodziców z Programem Wychowawczym Szkoły, zatwierdzaniu w porozumieniu z Radą Pedagogiczną jego treści i wyrażaniu swoich opinii o nim. Określaniu i współdecydowaniu o działaniach służących zapewnieniu bezpieczeństwa w szkole (ankiety ewaluacyjne, spotkania rodziców z nauczycielami, spotkania Rady Rodziców z Dyrektorem Szkoły), współdziałaniu z nauczycielami i wychowawcami w sytuacjach wychowawczych, współdecydowaniu

o organizacji świąt, uroczystości, imprez szkolnych i klasowych. Rodzice na pierwszych zebraniach w nowym roku szkolnym są informowani o zasadach postępowania obowiązujących w szkole. Wychowawcy co roku przedstawiają WSO ze szczególnym zwróceniem uwagi na zasady oceniania zachowania. Rodzice mogą wyrazić swoje zdanie na temat obowiązujących w szkole zasad postępowania i zgłosić swoje propozycje zmian przez wychowawcę klasy, który przekazuje uwagi radzie pedagogicznej.

Nauczyciele co roku zawierają z uczniami kontrakty wychowawcze, kontrakty te dotyczą praw i obowiązków uczniów i wychowawcy. Kontrakt powstaje przy udziale wychowawcy i wszystkich uczniów danej klasy, wszystkie pomysły są zapisywane i omawiane przez klasę. Gotowy kontrakt podpisuje wychowawca i przedstawiciele klasy czyli samorząd klasowy. Kontrakt obowiązuje na dany rok szkolny jest powiązany z normami obowiązującymi w szkole i akceptowany przez klasę w wyniku głosowania.

Przedstawiciele samorządu uczniowskiego wśród zachowań jakich oczekuje od uczniów szkoła wymieniają: dobre wyniki w nauce, kulturę osobistą, odnoszenie sukcesów w konkursach, Na pytanie czy akceptują zasady obowiązujące w szkole, przedstawiciele samorządu szkolnego jednogłośnie stwierdzili, że akceptują.

5. Normy społeczne obowiązujące w szkole oraz konsekwencje ich nieprzestrzegania zostały opisane w statucie szkoły.

Statut szkoły zawiera szczegółowe informacje dotyczące zasad oceniania zachowania uczniów, norm postępowania całej społeczności szkolnej oraz system nagród i kar.

Podstawowe obowiązki ucznia mające wpływ na normy postępowania obowiązujące w szkole to przestrzeganie postanowień zawartych w statucie szkoły, obowiązujących regulaminach i innych dokumentach dotyczących szkoły. Uczniowie mają godnie reprezentować szkołę, dbać o honor i tradycje szkoły, uczęszczać regularnie i punktualnie na lekcje, przestrzegać zasad dobrego wychowania i porządku w czasie lekcji; dbać o zieleń, czystość i sprzęt szkolny znajdujący się w szkole i obejściu, w klasach; dbać o kulturę słowa, by sposób bycia nie naruszał godności własnej i godności, wyrządzoną przez siebie szkodę naprawić innych; okazywać szacunek każdemu człowiekowi, postępować uczciwie, zdecydowanie; rozstrzygać spory na zasadach negocjacji, porozumienia i wzajemnego poszanowania dbać o wspólne dobro i porządek w szkole; dbać o schludny wygląd, reagować na zło. Uczeń szkoły nie może: palić tytoniu, pić alkoholu, zażywać narkotyków; nie może swobodnie opuszczać budynku szkolnego przed zakończeniem planowanych na dany dzień zajęć chyba, że rodzice zdecydują inaczej (zwolnienie potwierdzone przez wychowawcę lub nauczyciela przedmiotu); wносить na teren szkoły rzeczy o znacznej wartości - szkoła nie odpowiada materialnie za wartościowe przedmioty przynieszone przez uczniów (w tym telefony komórkowe i inne urządzenia elektroniczne); posiadać przedmioty zagrażające życiu, zdrowiu osób przebywających na terenie szkoły (petardy, wskaźniki laserowe, itp.); posiadać czasopisma o treściach niestosownych do wieku uczniów; korzystać z telefonu komórkowego i innych urządzeń elektronicznych w czasie zajęć dydaktycznych. Rada Pedagogiczna w uzgodnieniu z Radą Rodziców może karać ucznia za umyślne naruszenie przepisów statutu szkoły, a w szczególności za: systematyczne opuszczanie zajęć szkolnych bez usprawiedliwienia powyżej 6 godz.; systematyczne naruszanie zasad kultury współżycia w odniesieniu do kolegów, nauczycieli i innych pracowników szkoły; złośliwe niszczenie mienia szkolnego; narażanie własnego i cudzego życia oraz

zdrowia. Wobec ucznia dopuszczającego się tych przewinień mogą być zastosowane następujące kary: upomnienie wychowawcy klasy udzielone osobiście; upomnienie wychowawcy klasy udzielone na forum klasy; upomnienie dyrektora szkoły udzielone osobiście; upomnienie dyrektora szkoły udzielone w obecności całej społeczności szkolnej; zakaz udziału w zajęciach pozalekcyjnych; obniżenie oceny z zachowania zgodnie ze szkolnym z regulaminem oceny zachowania; zakaz reprezentowania szkoły na zewnątrz, np. udział w konkursach; przeniesienie do równoległego oddziału; ucznia, który mieszka poza obwodem szkoły dyrektor może, po zasięgnięciu opinii RP, SU przenieść do innej macierzystej szkoły. Rodzice natomiast ponoszą konsekwencje finansowe za spowodowane przez dzieci zniszczenia. Na ocenę z zachowania składa się: wywiązywanie się z obowiązków ucznia; postępowanie zgodne z dobrem społeczności szkolnej; godne i kulturalne zachowanie w szkole i poza nią; dbałość o wygląd zewnętrzny; postawa moralna i społeczna ucznia; dbałość o bezpieczeństwo i zdrowie własne i innych osób. Zachowanie ucznia ocenia się w sześciu kategoriach opisowych oznaczonych cyframi rzymskimi. Zadaniem wychowawcy jest wybranie w kolejnych kategoriach spośród poszczególnych zapisów tego zdania, które najlepiej charakteryzuje ucznia w opinii : samego ucznia, rówieśników, innych nauczycieli, wychowawcy. Ocenę z zachowania ustala wychowawca klasy uwzględniając opinię członków Rady Pedagogicznej, innych pracowników szkoły, uczniów danej klasy oraz ocenianego ucznia.

Do najważniejszych obowiązków dyrektora szkoły związanych z normami społecznymi należą przede wszystkim:) sprawowanie opieki nad uczniami oraz stwarzanie warunków harmonijnego rozwoju, stwarzanie warunków do działania w szkole: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności j, wychowawczej i opiekuńczej szkoły, wykonywanie zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę.

Rodzice i nauczyciele współdziałają w sprawach wychowawczych i kształcenia dzieci. Rodzice mają prawo do: znajomości zadań i zamierzeń dydaktyczno-wychowawczych w klasie; znajomości wewnątrzszkolnego systemu oceniania; uzyskiwania w czasie konsultacji z nauczycielami rzetelnej informacji, na temat swojego dziecka, jego zachowania, postępów w nauce i przyczyn trudności; uzyskiwania informacji i porad w sprawach wychowawczych i dalszego kształcenia dzieci.

Do zadań i obowiązków nauczycieli należy: odpowiedzialność za życie, zdrowie i bezpieczeństwo uczniów; prawidłowy przebieg procesu dydaktyczno-wychowawczego; poinformowanie uczniów i rodziców o prawach i obowiązkach ucznia; przyjmowanie skarg i wniosków dotyczących działalności szkoły, rozwiązywanie ich; kształcenie i wychowanie młodzieży w umiłowaniu Ojczyzny w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka; dbanie o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów.

Zadaniem wychowawcy jest sprawowanie opieki wychowawczej nad uczniami, a w szczególności: tworzenie warunków wspomagających rozwój ucznia, proces jego uczenia się oraz przygotowanie do życia w rodzinie i społeczeństwie; inspirowanie i wspomaganie działań zespołowych uczniów; podejmowanie działań umożliwiających rozwiązywanie konfliktów w zespole uczniów oraz pomiędzy uczniami a innymi członkami społeczności szkolnej; odwołanie się do pomocy innych organów szkoły w przypadku niemożności rozwiązania konfliktów. Wychowawca otacza

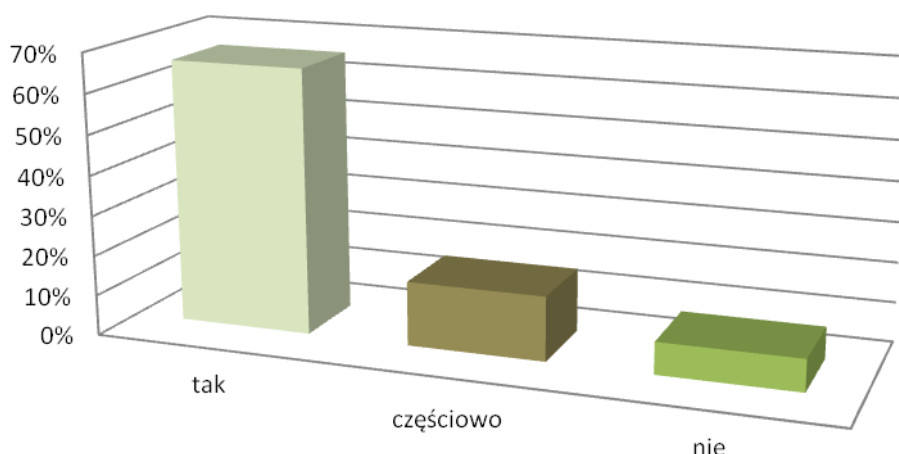
indywidualną opieką każdego wychowanka; planuje i organizuje wspólnie z uczniami i ich rodzicami: różne formy życia zespołowego rozwijające jednostki, integrujące zespół; ustala treści i formy zajęć tematycznych na godzinach do dyspozycji wychowawcy; współdziała z nauczycielami uczącymi w jego klasie, uzgadniając z nimi i koordynując działania wychowawcze wobec ogółu uczniów, a także wobec tych, którym potrzebna jest indywidualna opieka. Utrzymuje kontakt z rodzicami uczniów w celu: poznania i ustalenia potrzeb opiekuńczo wychowawczych, ich dzieci; okazywania im pomocy w ich działaniach wychowawczych wobec dzieci i otrzymywania od nich pomocy w swoich działaniach.

W statucie szkoły jasno określono formy przyznawania nagród :pochwała wychowawcy na forum klasy; pochwała dyrektora szkoły na forum całej społeczności szkolnej; list pochwalny dla rodziców; nagrody rzeczowe za udział w konkursach; nagrody książkowe dla uczniów kończących szkołę z wyróżnieniem; nagrody książkowe dla wszystkich spełniających warunki ust.1 jeżeli szkoła posiada środki finansowe; dyplomy dla uczniów klas 1 – 3 za wzorowe zachowanie i bardzo dobre wyniki w nauce.

6. W szkole wspólnie z uczniami i rodzicami analizuje się podejmowane działania wychowawcze, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmocnienie właściwych zachowań.

Nauczyciele analizując podejmowane działania wychowawcze zasięgają opinii uczniów i ich rodziców. Na zebraniach klasowych wychowawcy dyskutują z rodzicami na temat zachowań oraz zasięgają ich opinii na temat eliminacji ewentualnych zagrożeń i konfliktów. Nauczyciele zasięgają opinii uczniów na temat bezpieczeństwa w szkole 66% stwierdziło ankietowanych nauczycieli stwierdziło, że tak, 16% uważa że częściowo, a 8% że nie zasięga opinii uczniów związanych z tematem bezpieczeństwa.

Wykres 6. Czy nauczyciele zasięgają opinii uczniów na temat bezpieczeństwa w szkole?

Wyżej wymienieni respondenci diagnozują potrzeby i możliwości oddziaływań wychowawczych w zespołach uczniowskich mające na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa jest to zdanie aż 92% biorących udział w ankietowaniu. Najczęściej

wymieniane sposoby takiej diagnozy to: omawianie na lekcjach różnych sytuacji; obserwacja uczniów w szkole oraz podczas imprez szkolnych i klasowych; pogadanki i rozmowy z uczniami, rodzicami, pedagogiem; wezwanie rodziców do szkoły. 75% ankietowanych nauczycieli stwierdziło że szkoła rozpoznaje potrzeby i oczekiwania nauczycieli dotyczące bezpieczeństwa ich pracy zawodowej, natomiast 16% uważa wręcz przeciwnie.

Biorący udział w ankietowaniu rodzice uważają, że w ramach eliminowania zagrożeń i wzmacniania właściwych zachowań wśród dzieci chętnie spotkaliby się z pedagogiem lub psychologiem, a tematyką takich spotkań powinny być trudności wieku dorastania (takiej odpowiedzi udzieliło 66% respondentów) oraz budowanie właściwych relacji między rodzicami i dziećmi - 35% respondentów.

Diagnozę zachowania dzieci prowadzi również pedagog szkolny. Sposoby diagnozowania: obserwacja zachowań dzieci, oceny z zachowania, ankiety, omawianie i analiza zachowań negatywnych w klasach lub indywidualnie, skierowanie do PPP.

Wyniki diagnozy wykorzystywane są w następujący sposób:

- Są wskazówką do pracy z dzieckiem – analiza przyczyn złego postępowania, rozwiązywanie problemów wychowawczych w grupie i indywidualnie;
- Omawianie i analizowanie negatywnych zachowań – ze zwróceniem uwagi na wszelkie możliwe skutki i konsekwencje;
- Wybór tematów w ramach godzin wychowawczych i edukacji społecznej;
- Podczas opracowywania klasowych programów wychowawczych;
- Do konstruowania planów wychowawczych i profilaktycznych;
- Kwalifikowanie dzieci na zajęcia terapeutyczne, do świetlicy socjoterapeutycznej;
- Zwracanie szczególnej uwagi na miejsca szczególnie niebezpieczne;
- Podczas wystawiania ocen z zachowania;
- Na spotkaniach z rodzicami;

Na niewłaściwe zachowania ucznia badani nauczyciele reagują w następujący sposób:

- Stosują upomnienie ustne
- Rozmowy dyscyplinujące
- Nagradzanie właściwych zachowań
- Pisemne uwagi w dzienniczku ucznia
- Rozmowa z rodzicami, ustalenie kary
- Rozmowa z wychowawcą, pedagogiem lub dyrektorem
- Udzielenie nagany

7. Uczniowie zostają zapoznawani z zapisami prawa wewnątrzszkolnego dotyczącymi norm społecznych i wiedzą jakich zachowań się od nich oczekuje.

Według dyrektora szkoły uczniowie są zapoznawani z prawem wewnątrzszkolnym przez wychowawców, którzy na pierwszych godzinach wychowawczych przypominają uczniom jakich zachowań się od nich oczekuje i zawierają z uczniami kontrakty, które powstają przy udziale uczniów i określają prawa i obowiązki uczniów. Kontrakty te znajdują się w teczkach wychowawców.

Z analizy dokumentacji wychowawców klas wynika, że wychowawcy klas na pierwszych godzinach wychowawczych zapoznają uczniów z zapisami prawa

wewnątrzszkolnego dotyczącego norm społecznych. Wychowankowie wiedzą z jakich dokumentów mogą skorzystać jeżeli chcą przypomnieć sobie te normy. Te dokumenty to statut szkoły i program wychowawczy, z obydwoma tymi dokumentami można zapoznać się w bibliotece szkolnej i na stronie internetowej szkoły. Na podstawie zasad obowiązujących w szkole uczniowie wraz z wychowawcą tworzą swoje odrębne kontrakty wychowawcze.

Według badań, nauczyciele komunikują uczniom, jakich zachowań się od nich oczekuje. Sposoby informowania uczniów są następujące:

- pogadanki,
- rozmowy z uczniem w konkretnej sytuacji zagrożenia – przypomnienie obowiązujących zasad,
- zajęcia i rozmowy podczas godzin wychowawczych,
- jasne określenie zasad zachowania i konsekwencji wynikających z ich nieprzestrzegania,
- kontrakt klasy.

Uczniowie znają zasady właściwego zachowania się w szkole, 95% ankietowanych uczniów uważa, że te zasady są dla niego jasne nawet jeśli ich nie przestrzega. Najważniejsze prawa ucznia wymieniane przez badanych to: prawo do nauki, prawo do przerwy, wyrażania swojego zdania, do sprawiedliwych ocen.

8. W szkole ocenia się skuteczność podejmowanych działań wychowawczych oraz w miarę potrzeb modyfikuje się je.

Z wywiadu przeprowadzonego z dyrektorem szkoły wynika, że szkoła prowadzi ocenę skuteczności podejmowanych działań wychowawczych poprzez przeprowadzanie ankiet wśród uczniów i ich rodziców, ewaluację najważniejszych poczynań szkoły w tej dziedzinie, kontrolę dokumentacji wychowawców.

Wychowawcy klas poprzez obserwację zachowań swoich wychowanków, dyskusje na godzinach wychowawczych oraz rozmowy z rodzicami oceniają skuteczność swoich poczynań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa wychowankom, zwalczanie agresywnych zachowań, eliminowanie przyczyn kłótni między uczniami. Wyniki tej diagnozy wykorzystywane są w następujący sposób:

- Są wskazówką do pracy z dzieckiem – analiza przyczyn złego postępowania, rozwiązywanie problemów wychowawczych w grupie i indywidualnie;
- Omawianie i analizowanie negatywnych zachowań – ze zwróceniem uwagi na wszelkie możliwe skutki i konsekwencje;
- Wybór tematów w ramach godzin wychowawczych i edukacji społecznej;
- Podczas opracowywania klasowych programów wychowawczych;
- Do konstruowania planów wychowawczych;
- Kwalifikowanie dzieci na zajęcia terapeutyczne, do świetlicy socjoterapeutycznej;
- Zwracanie szczególnej uwagi na miejsca szczególnie niebezpieczne;
- Podczas wystawiania ocen z zachowania;
- Na spotkaniach z rodzicami.

Szkoła w obecnym roku szkolnym podejmowała następujące działania wychowawcze, mające na celu eliminowanie zagrożeń:

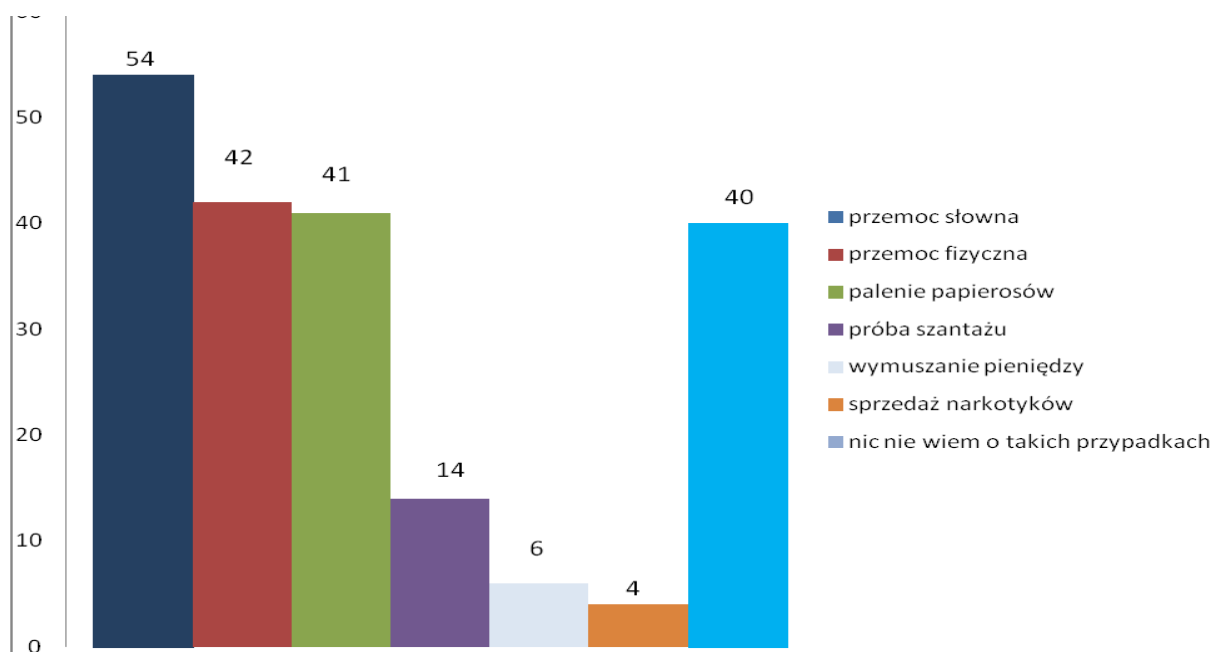
- Pedagogizacja rodziców
- Pogadanki pedagoga i wychowawców z uczniami

- Reagowanie na przejawy negatywnych zachowań dzieci przez wszystkich pracowników
- „Dyscyplinujące” apele
- Opracowanie nowego Programu Wychowawczego Zespołu
- Działalność świetlicy socjoterapeutycznej
- Lekcje wychowawcze
- Konsekwentne przestrzeganie zapisów WSO i PSO podczas oceniania uczniów
- Odpowiedzialne i rzetelne prowadzenie dyżurów.

9. Uczniowie naszej szkoły respektują normy społeczne, prezentując właściwe zachowania w różnych sytuacjach. (co najmniej 60% populacji).

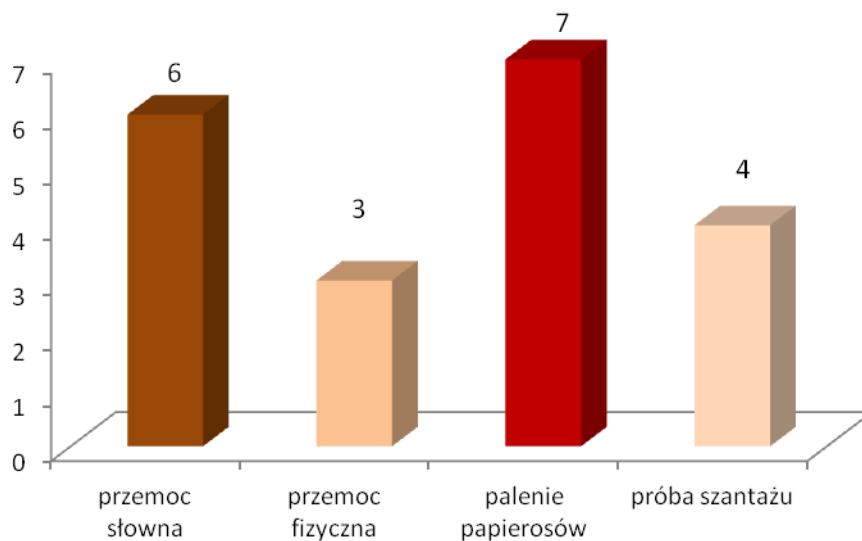
Mimo, że uczniowie naszej szkoły wiedzą, jakich zachowań oczekuje się od nich i jak twierdzą oni sami oraz ich rodzice – przestrzegają ich, to jednocześnie zauważają, że inni ich nie zawsze przestrzegają. Najczęściej wymieniane to: dokuczanie, bójki, palenie papierosów.

Wykres 6. Czy na terenie szkoły występuje ? (uczniowie klas IV-VI, 112 – ankietowanych)

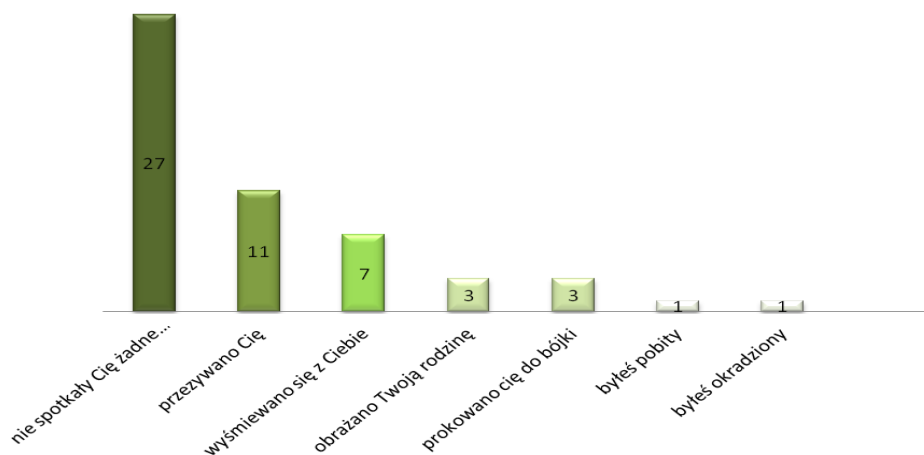
Ponadto 14 uczniów klas starszych spotkało się z próbą szantażu, 6 z wymuszaniem pieniędzy a czterech, że ze sprzedażą narkotyków. 40 uczniów stwierdziło, że nic nie wiedzą o takiego typu przypadkach.

Wykres 7. Czy na terenie szkoły występuje ? (uczniowie klas III, 44 – ankietowanych)

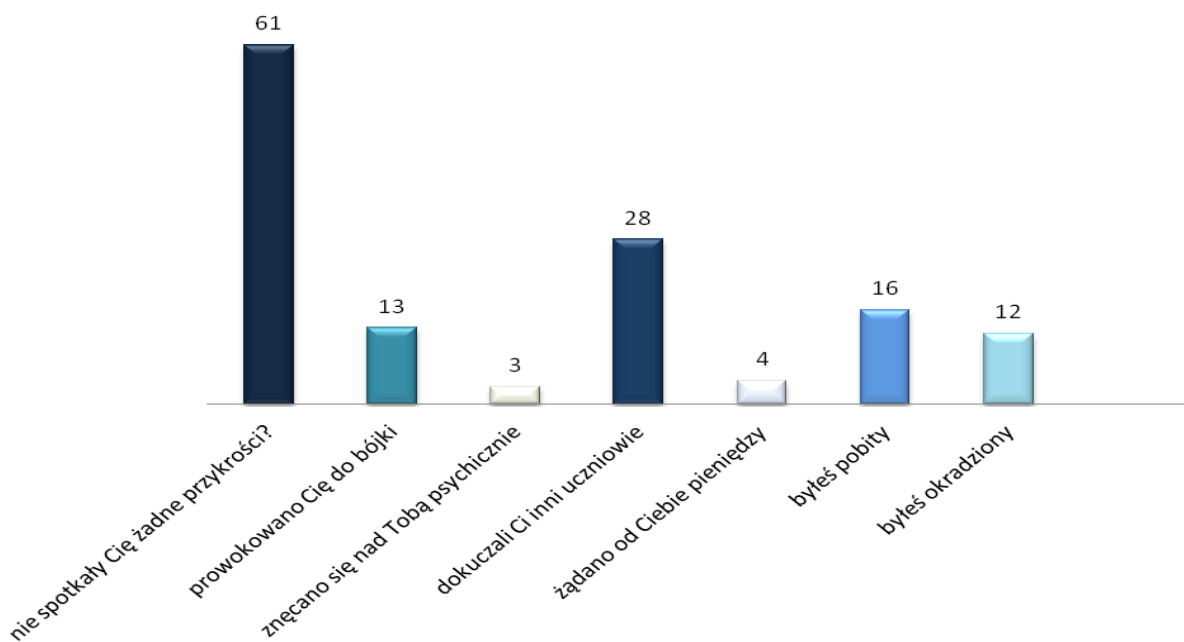
Uczniowie klas młodszych najczęściej spotkali się z paleniem papierosów (7 odpowiedzi), przemocą słowną (6 odpowiedzi). Wymieniono również: próba szantażu (4 odpowiedzi), oraz przemoc fizyczna (3).

Wykres 8. Czy na terenie szkoły? (uczniowie klas III, 44 - ankietowanych)

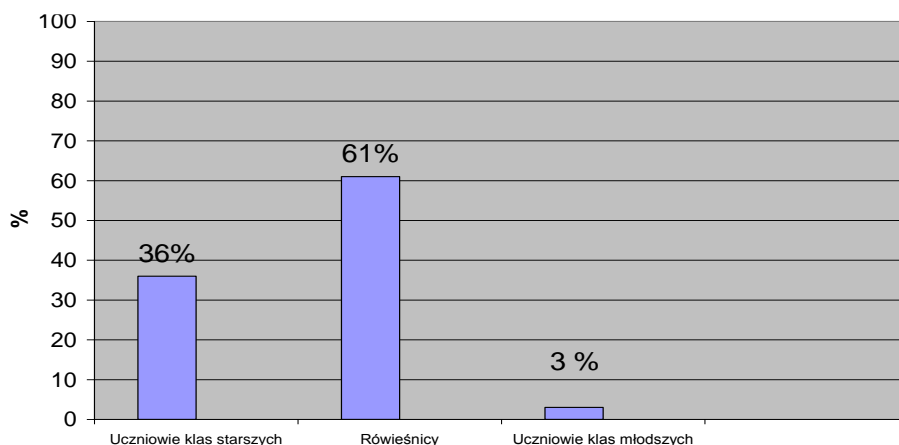
Jak widać z powyższego wykresu uczniowie klas młodszych z niepożądanych zachowań najczęściej spotykali się z przezywaniem (11 odpowiedzi), wyśmiewaniem (7 odpowiedzi). 61% respondentów nie spotkała na terenie szkoły żadna przykrość.

Wykres 9. Czy na terenie szkoły? (uczniowie klas IV-VI, 112 - ankietowanych)

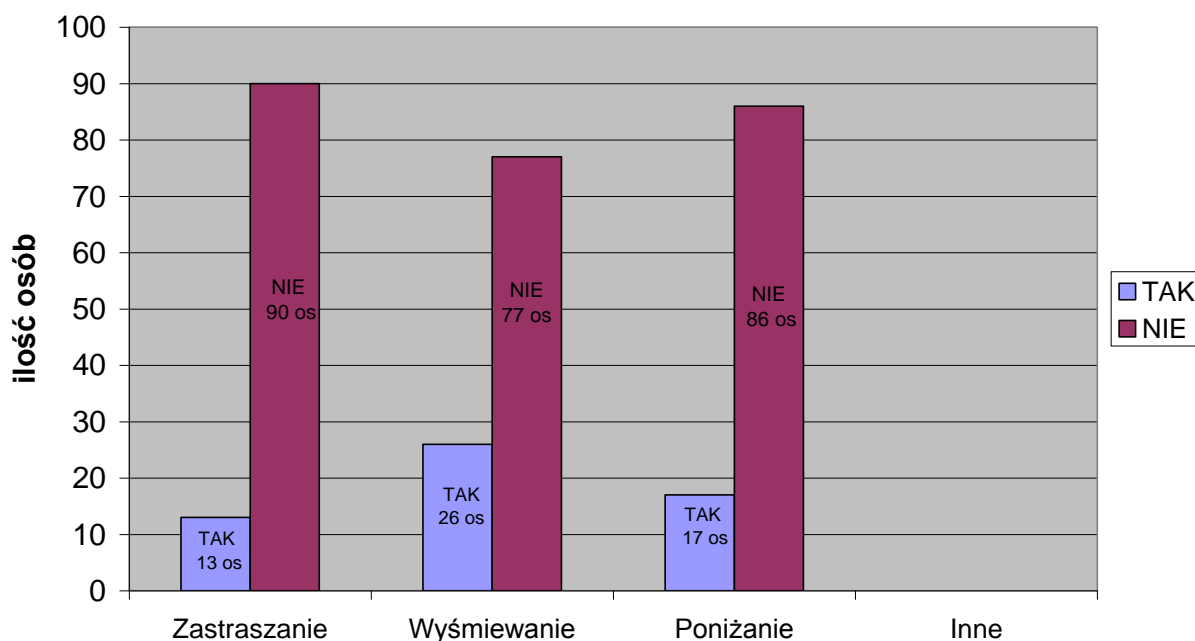
Wśród uczniów klas starszych 50% objętych ankietowaniem uczniów stwierdziło, że na terenie szkoły nie spotkała ich żadna przykrość. 28 uczniów przyznało, że dokuczali im inni uczniowie, 16 było pobitych, 13 uważa, że prowokowano ich do bójki, 12 zostało okradzionych. Kolejnym agresywnym zachowaniem, którego doświadczają uczniowie jest: wymuszanie pieniędzy (4 odpowiedzi), znęcanie psychiczne (3 odpowiedzi). Najczęściej złych zachowań dopuszczali się rówieśnicy, takiej odpowiedzi udzieliło 61% ankietowanych. Na uczniów klas starszych wskazało 36% respondentów.

Wykres 10. Kto najczęściej dopuszcza się złych zachowań w szkole?

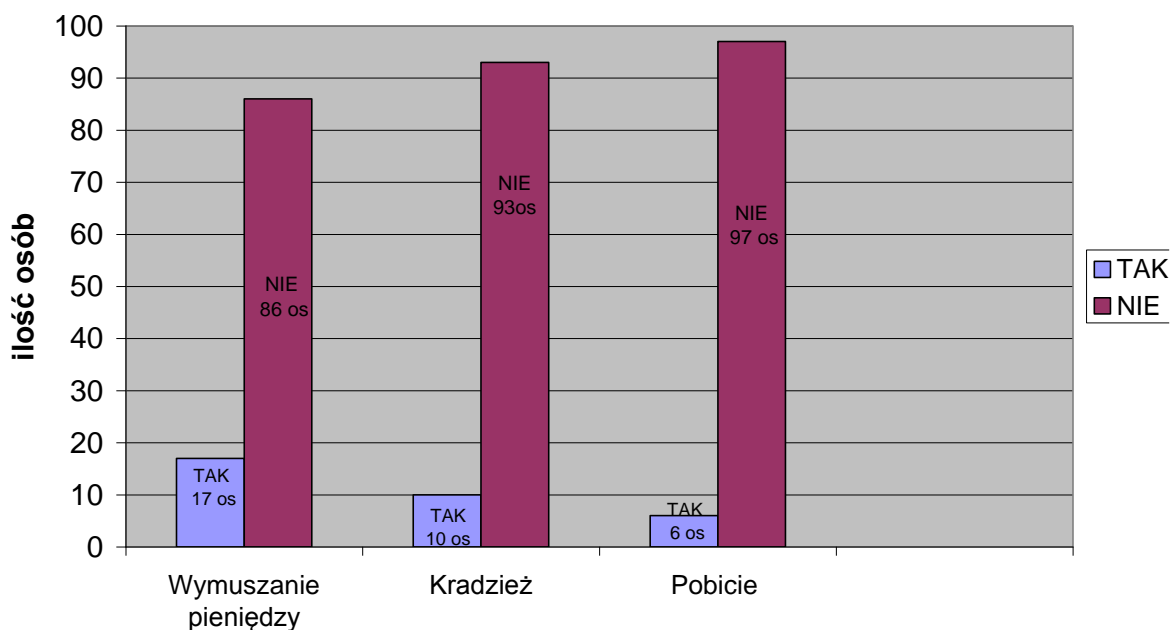
Rodzice ankietowanych uczniów na pytanie: czy zdarzyło się by dziecko było w szkole: zastraszane – 90 osób odpowiedziało nie, a 13 że tak, poniżane 86 - nie, 17 – tak, wyśmiewane – 77 nie, a 26 -tak .

Wykres 11. Czy w szkole wobec Państwa dziecka miało miejsce?

Zdaniem objętych badaniami rodziców (91 osób) w szkole raczej rzadko dochodzi do pobicia, ich dzieci nie zgłaszają, że taka sytuacja w stosunku do nich miała miejsce. Najwięcej rodziców wskazuje na wyśmiewanie 26 osób udzieliło takiej odpowiedzi. 17 osób wskazało na ponizanie i wymuszanie pieniędzy.

Wykres 12. Czy dziecko zgłaszało sytuację, w której dochodziło do?

Zdaniem wszystkich badanych rodziców, ich dzieci wiedzą jakich zachowań oczekuje się od nich w szkole i ich przestrzegają. Odmiennego zdania byli nauczyciele biorący udział w badaniu. Zauważają oni, że uczniowie przejawiają zachowania

odbiegające od przyjętych zasad postępowania, wymienili następujące normy społeczne, których, ich zdaniem, nie przestrzegają uczniowie:

- Agresja słowna
- Agresja fizyczna
- Używanie wulgaryzmów
- Narażanie innych na niebezpieczeństwo
- Niekulturalne zachowanie i zwracanie się do innych
- Brak szacunku dla nauczycieli i kolegów
- Niewłaściwe wyrażanie emocji
- Lekceważenie obowiązków ucznia
- Unikanie odpowiedzialności

Wnioski:

Mocne strony:

1. Uczniowie w większości czują się w szkole bezpiecznie, choć doświadczają, ze strony innych uczniów, różnego rodzaju zachowań agresywnych, mających charakter agresji fizycznej i słownej.
2. Wszyscy uczniowie wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje.
3. Nauczyciele komunikują uczniom, jakich zachowań się od nich oczekuje. Czynią to głównie w formie pogadarek oraz rozmów z uczniem w konkretnej sytuacji zagrożenia w celu przypomnienia obowiązujących zasad.
4. W szkole diagnozuje się zachowanie uczniów, a wyniki diagnozy są wskazówką do pracy z dzieckiem – analiza przyczyn złego postępowania, rozwiązywanie problemów wychowawczych w grupie i indywidualnie; służą do dalszej pracy dydaktyczno – wychowawczej.
5. W szkole podejmowane są różnego rodzaju działania wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.

Słabe strony:

1. Uczniowie nie zawsze respektują normy zachowań obowiązujące w szkole.
2. Nie wszyscy uczniowie czują się bezpiecznie w szkole.
3. W szkole pojawiają się takie zachowania jak: dokuczanie, bójki, palenie papierosów.
4. Nie wszyscy rodzice regularnie kontaktują się ze szkołą.

Rekomendacje:

1. Szkoła, by zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej, powinna kontynuować dotychczasowe działania wychowawcze oraz podejmować nowe działania przynoszące pożądany efekt wychowawczy.
2. Należy opracować plan działań mający na celu zwiększenie respektowania norm społecznych wśród uczniów oraz zmniejszenie (wyeliminowanie) zachowań niezgodnych z normami społecznymi – zbiór procedur zachowania się w szkole, zmiany w programie wychowawczym i profilaktycznym.
3. Należy prowadzić działania prowadzące do zwiększenia regularnego kontaktu rodziców ze szkołą.

